

**MEMÒRIA DE LA PROSPECCIÓ SUPERFICIAL I ESTUDI DE
L'AFECTACIÓ SOBRE EL PATRIMONI CULTURAL
(ARQUEOLÒGIC, PALEONTOLÒGIC I ARQUITECTÒNIC).
XARXA DE DISTRIBUCIÓ DE REGADIU DEL SISTEMA
SEGARRA GARRIGUES.
SECTOR 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió)
*Termes municipals de l'Albi i Vinaixa (Les Garrigues, Lleida)***

14-15 de març de 2012

ANNA CAMATS MALET
ARTESA DE SEGRE, MARÇ 2012

ÍNDEX

1.	Introducció i metodologia.....	3
1.1.	El canal Segarra Garrigues.....	3
2.	Marc geofísic i històric. La comarca de les Garrigues.....	3
2.1	Les Garrigues.....	5
3.	Localització del patrimoni cultural.....	5
3.1.	Relació dels elements del patrimoni cultural inventariats i catalogats.....	9
3.1.1.	Béns Culturals d'Interès Nacional.....	9
3.1.2.	El patrimoni arqueològic.....	9
3.1.3.	El patrimoni arquitectònic.....	10
3.2.	Prospecció arqueològica preventiva.....	10
3.2.1.	Mètode emprat en el treball de camp.....	6
3.2.2.	Resultats de la Prospecció Superficial.....	11
4.	Afectació i mesures correctores sobre el patrimoni cultural.....	8
5.	Documentació gràfica.....	10
5.1.	Fotografies de les àrees de prospecció (A.P.).....	10
5.2.	Fotografies dels elements catalogats (J.A. i P.A.).....	19
5.3.	Fotografies de les edificacions no catalogades (ED.).....	12
6.	Bibliografia.....	14
7.	Netgrafia.....	14

Annex 1: Documentació cartogràfica/planimètrica

Annex 2: Legislació patrimoni cultural i autoritzacions administratives

1. Introducció i metodologia.

Arran de l'execució de la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Sector 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió)**, l'empresa ASG, SA ha encarregat a l'arqueòloga Anna Camats la redacció de la part d'aquest estudi dedicat a l'impacte sobre el Patrimoni Cultural (Patrimoni Arqueològic i Patrimoni Arquitectònic).

L'estudi s'ha estructurat en les següents parts:

- Buidatge exhaustiu de la documentació existent a l'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya (Àrea de Coneixement i Recerca de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya) dels jaciments arqueològics que es localitzen en el termes municipals de l'Albagés, El Cogul, El Soleràs i Els Torms, a l'entorn de l'àrea afectada pel projecte. Aquest buidatge s'ha complementat amb bibliografia especialitzada.
- Buidatge exhaustiu de la documentació existent a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya (Àrea de Coneixement i Recerca de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya) de tots aquells elements i construccions catalogades que es localitzen a l'entorn de l'àrea afectada pel projecte. Aquest buidatge s'ha complementat amb bibliografia especialitzada.
- Realització d'una prospecció arqueològica preventiva (segons el procediment establert pel Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic de la Subdirecció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya) al llarg de l'àrea afectada per les obres de la xarxa de distribució i del seu entorn més immediat, per tal de cercar possibles nous elements patrimonials tant arqueològics com arquitectònics.
- Establiment d'una sèrie de mesures correctores a aplicar durant la realització d'aquest projecte a partir de tota la informació aconseguida gràcies als anteriors apartats.

1.1 El canal Segarra Garrigues

El canal Segarra Garrigues regarà fins a 77 municipis de 5 comarques que fins ara eren de secà. El projecte de construcció va veure la llum l'any 1959, però no es va plasmar fins l'any 1999, amb un acord entre el govern central i el de la Generalitat.

A partir de l'increment de la capacitat de regulació del riu Segre, gràcies a l'embassament de Rialb i l'embassament d'Albagés aquesta obra permetrà bastir d'aigua una zona on habiten més de 200.000 persones.

El canal travessarà les comarques de la Noguera, el Segrià, el Pla d'Urgell, l'Urgell, la Segarra i les Garrigues i convertirà en terres de regadiu 70.000 hectàrees que fins ara eren de secà.

L'Estat, la Generalitat i els mateixos regants finançaran aquesta obra que supera els 1.115 milions d'euros. El projecte s'inclou dins el Pla Hidrològic Nacional.

L'estudi d'impacte ambiental del canal preveu reduir al màxim les afectacions per a les espècies vegetals, el paisatge i els animals de secà. Respecta i amplia els espais protegits i preveu un extens programa de vigilància ambiental.

És una de les obres hidràuliques més grans mai afrontades a Catalunya amb quasi 85 km de conducció d'aigua.

2. Marc geofísic i històric. La comarca de les Garrigues.

2.1. Les Garrigues

La comarca de Les Garrigues, amb 20.350 habitants i una extensió de 799'71 km², limita al nord amb el Segrià, el Pla d'Urgell i l'Urgell, al sud amb el Priorat i a l'est amb la Conca de Barberà, mentre que la comarca tarragonina de la Ribera d'Ebre delimita les terres de l'oest.

A més dels límits geogràfics és la mateixa terra de les Garrigues la que estableix les diferències. El sector pla, amb relleus poc accidentats i turons i pujols d'escassa altitud, es diferencia clarament de l'àrea de serres del sud, de relleus més abruptes. El paisatge perfila oliveres i ametllers de banda a banda de la comarca, caracteritzada per un terreny sec i eixut excepte en zones molt concretes.

El Set, el riu més important de la comarca, neix al cor de la serra de Llena, però el clima àrid i continental fa que la major part de l'any resti eixut, i circula, quan porta aigua, pel Vilosell, la Poble de Cérvoles, l'Albi, Cervià, l'Albagés i el Cogul.

La pedra també té un espai important dins el llegat cultural de la comarca. Les construccions de pedra seca són principalment antigues cabanes de volta, receptacles d'aigua, els marges o espones, els aixoplucs i els recers, que es construïen exclusivament amb pedra (sense utilitzar cap tipus de subjecció entre les diferents peces) i que queden perfectament integrades en el paisatge garriguenc.

Les Garrigues centren la seva activitat econòmica en l'agricultura i la ramaderia.

La part septentrional de la comarca, en el sector regat pel canal d'Urgell, concentra l'activitat agrícola de més importància, amb predomini dels cultius de farratge, fruiters i cereals, mentre que al sector de secà el cultiu de les oliveres i els ametllers constitueix la base econòmica dels municipis. Així, l'olivera és el conreu més estès a la comarca; la varietat d'olivera típica és l'arbequina. Arbeca, les Borges Blanques, Juneda, Puigròs i una part de Castellans configuren un espai que, gràcies a les aigües del canal d'Urgell, permet el conreu d'alfals, panís i, sobretot, fruiters. D'altra banda, l'Albi, Cervià, l'Espluga Calba, Fulleda, la Pobla de Cérvoles, Tarrés, el Vilosell i Vinaixa també produeixen raïm destinat a la fabricació de cava.

Al nord de la comarca, la ramaderia té una notable importància i hi destaquen les modernes granges de bestiar porcí, les instal·lacions avícoles i, en menor grau, la ramaderia bovina. L'escassa presència industrial es redueix a les indústries del sector agropecuari, dedicades a la producció d'oli, farina i conserves, a la indústria tèxtil i a la indústria del moble.

La comarca de les Garrigues compta amb molts vestigis de poblament prehistòric, entre els quals destaquen les pintures rupestres del Cogul. D'altres indrets dignes de mencionar i on s'han trobat vestigis de diferents cultures són la Coveta de l'Heura (Serra de Llena), el jaciment ibèric dels Vllars (Arbeca), així com el de la Vall de la Coma (l'Albi). Encara que amb poques restes, també cal mencionar el jaciment dels Castellots (la Floresta), possiblement d'època romana.

En temps dels àrabs, a la comarca hi havia alguns castells, i algunes poblacions foren fundades o habitades pels musulmans. Alguns d'aquests castells foren conquerits per les tropes cristianes a partir de l'any 1148, abans que Lleida cigués en mans cristianes. La conquesta del territori de les Garrigues es completa l'any 1151, i mentre que alguns musulmans marxaren, d'altres romangueren al país, alguns dels quals es convertiren al cristianisme. Vingueren les reparticions i repoblaments de les terres, moment en que les ordes del Temple i de l'Hospital de Sant Joan acumulen moltes possessions, així com també l'Orde del Císter. Poblet senyorejà en dotze pobles, més o menys la meitat de tot el territori.

Posteriorment, en època moderna, les guerres dels regnats de Felip IV i Felip V foren totalment destructores per a la comarca.

2.1.1 L'Albi

Municipi situat al sud de les Garrigues, que ocupa un territori característic de paisatge trencat, on domina l'olivera i l'ametller, alternant amb clapes de bosc i petits horts vora els rius Set i els Gorgs, que davallen des de la serra de la Llena fins als Plans del Segrià. La meitat septentrional del terme constitueix la vall anomenada de les comes de Vinaixa, que desguassa més avall de les Borges Blanques al torrent de la Famosa, afluent per l'esquerra del riu Segre.

El casc antic de la vila d'Albi conserva la plaça, el carrer Major amb porxos i el carrer del Call. També destaca l'edifici de l'Ajuntament i la Cooperativa del camp (obra de Cèsar Martinell).

La vila és situada al peu de les restes del castell d'origen medieval (s.XII). Fou engrandit i reformat a finals del segle XV. Convertit en palau renaixentista, ocupa un turó dels afores del poble. es troba situada en un coster a peu del Castell o palau baronial, actualment enrunat.

La primera referència d'aquest castell data de l'any 1179, en un conveni establert entre el rei Alfons "el Cast" i Guillem de Cervera, on el rei li encomana diversos castells, entre ells el "castrum de Albio".

Es va construir en estil romànic i després gòtic, tal com es pot veure encara en les restes del celler i la presó. A partir de l'any 1336 es va engrandir i es va convertir en un dels edificis més sumptuosos de Catalunya. Va ser la reforma feta al final del segle XVI la que el transformà en un palau del més pur estil renaixentista.

El castell era propietat dels barons que tenien les terres del terme de l'Albi. Els primers barons o senyors de l'Albi van ser Guillem de Timor i la seva esposa, que van obtenir aquest títol l'any 1202. Des d'aleshores, a l'Albi sempre hi ha hagut baró o baronessa. Els Barons de l'Albi van destacar sempre en la història de les nostres terres catalanes, com militars, eclesiàstics i escriptors.

Durant les guerres Catalanes, els Senyors del castell van recolzar les pretensions reials del Comte Jaume d'Urgell, del Príncep de Viana, de l'Arxiduc d'Àustria (Carles III) i de Carles VII.

Del terme municipal destaca el conjunt de pintures rupestres anomenat la Vall de la Coma, que es troba a 5km de la població. Aquest conjunt està declarat BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional).

Les pintures, realitzades entre el Neolític i l'Edat de Bronze, es localitzen en una balma de dimensions reduïdes, amb una petita visera que no sobresurt més d' ,70 m. a paret està inclinada, formant amb el terra un angle d' aproximadament 45°. Ocupen una superfície d' 1 m d' alçada per 0, 70 m d'amplada, situant-se les més altes a aprox. 1,30m de terra. L' orientació d' aquestes pictografies és W-SW.

El fris pintat està integrat per un total de 10 figures corresponents a ramiformes, antropomorfs, quadrúpedes i representacions humanes, d' estil esquemàtic i tècnica de traç simple. Les figures presenten diferències cromàtiques ja que els colors són vermell, vermell-castany, vermell-castany fosc, castany-vermellós i castany-vermellós fosc.

2.1.2 Vinaixa

El terme municipal de Vinaixa, de 37,36 km², es troba al sector sud-oriental de la comarca de les Garrigues, en contacte ja amb la Conca de Barberà, i dins un paisatge que hom ha qualificat de segarrenç. Limita amb els termes de Vimbodí i Vallclara (SE), de la Conca de Barberà, amb els garriguencs del Vilosell (SW), l'Albi (W), les Borges Blanques i la Floresta (NW), els Omellons (N), l'Espluga Calba (NE), Fullella i Tarrés (E).

Vinaixa comprèn la capçalera de la Riera Brugosa o de Vinaixa, que neix al S del territori, al sector muntanyós (pla de la Cogula) que forma la divisòria (serra de Corregó) de les conques del Segre i del Francolí, drena les terres en direcció S-N, i ja a les Borges pren el nom de torrent de la Femosa (afluent al Segre).

Els relleus tabulars calcaris són coberts a les parts altes, fins a 685 m, per bosc i brolla, i els sectors on afloren bancs argilosos, a les terrasses, han estat aprofitats pels sembrats, ametllers i, sobretot, per les oliveres, mentre que a les fondalades més humides hi ha algunes vinyes. L'agricultura ha estat al llarg dels segles, i és encara avui, la principal activitat econòmica dels seus habitants, tot i que també té força importància la indústria de la pedra, en la qual hi treballa una quantitat apreciable de vinaixencs.

Pel que sabem de la història del municipi, Vinaixa va sorgir el segle VIII a partir d'un enclavament àrab, al voltant d'unes defenses amb honors de castell. El nucli, pertanyia al valiat de Siurana i rebia el nom de Beni-Aixa o Ibn 'Aysa. A mitjans del segle XII, el comte cristià Ramon Berenguer IV va conquerir el territori, el va repoblar i va atorgar carta de poblament (any 1151) a favor d'un grup de ciutadans procedents de Tàrraga. A partir d'aquell moment queda incorporant al comtat de Barcelona, mantenint el topònim àrab.

Poc a poc els llogarrencs van anar signant documents notariaus (emprèstits, testaments,...) a favor del Monestir de Poblet que en va adquirir els drets. El 1210, mitjançant una permuta dels drets reials feta entre el Monestir i el rei Pere I "el Catòlic", Vinaixa passà a formar part del senyoriu de Poblet. Tenia batlle, tres jurats i un consell.

Al segle XIV es feren les construccions més interessants de Vinaixa, l'església (1301-1318) i la Casa de Poblet, coneguda al poble com "Cal Panxa", on es recaptaven els impostos del

Monestir. Per edificar-les s'utilitzà la mateixa pedra de Vinaixa que al començament del segle XV (amb picapedrers del mateix poble i de pobles veïns) serví per a bastir el Palau del Rei Martí i altres dependències de Poblet.

La prosperitat de Vinaixa continuava, ja que es contractaren dos dels més importants pintors del país perquè elaboressin sengles retaules per a l'església: Ramon de Mur, que pintà el "Retaula de Sant Pere" (1420) i Bernat Martorell, que féu el "Retaula dels Sants Joans" (1435). Avui el primer es conserva al Museu Arxidiocesà de Tarragona i el segon es reparteix entre el mateix Museu i el MNAC.

Durant la Guerra Civil catalana (any 1469) l'Abat de Poblet va autoritzar que s'hi construís un castell on ara hi ha "cal Tarragó", del qual en queden molt poques restes.

El poble construït al voltant del turó on es troba l'església i les cases més antigues, ha anat estenent la seva superfície. El 1365 hi havia censats 100 focs (per estimació 400 habitants). La població, bàsicament per culpa de les epidèmies i les guerres, va passar per grans alts i baixos. Al segle XIX, fora ja de la jurisdicció de Poblet, el poble va iniciar una etapa de creixement que arribà al seu punt àlgid el 1920, quan fregà el 1.200 habitants. A partir d'aquí s'inicia una fase de descens que arriba fins avui en dia.

3. Localització del patrimoni cultural.

3.1. Relació dels elements del patrimoni cultural inventariats i catalogats.

3.1.1. Béns Culturals d'Interès Nacional

Es relaciona a continuació el catàleg de Béns Culturals d'Interès Nacionals (BCIN) existents pels entorns de l'àrea afectada per la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Sector 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió).**

No es localitza cap element amb aquesta protecció catalogat a les immediacions de l'àrea afectada per la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Sector 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió).**

3.1.2. El patrimoni arqueològic.

Es relaciona a continuació el catàleg de Jaciments Arqueològics (J.A.) existents pels entorns de l'àrea afectada per la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Sector 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió).**

T.M. L'Albi

JA. 1 PLA DE LA MANXA II (Foto 9)

X: 327650.00 Y: 4591210.00 Altitud: 518 m

S'accedeix al jaciment des de l'Albi, on cal prendre la carretera N-240 en direcció Lleida. A l'alçada del PK 57+620 s'arriba a les restes ruïnoses de l'antic Hostal de la Manxa, a l'oest de la carretera. En aquest indret cal prendre el camí vell de Lleida, que neix en direcció nord-oest, i resseguir-lo aproximadament 900 metres. Cal deixar el cotxe i dirigir-se camps a través envers uns bancals aterrats d'ametllers que s'estenen a l'oest d'una petita massa boscosa lleugerament més elevada. El jaciment ocupa una àrea en el marge dret d'una depressió que condueix cap a l'aiguaneix conegut com a Font del Comellar o "lo Comellar", petita fondalada subsidiària de la vall de les Comes de Vinaixa.

La descripció feta arran de l'elaboració de la Carta arqueològica l'any 1984 relaciona aquesta estació arqueològica, molt afectada pels treballs agrícoles, amb l'aiguaneix de la Font del Comellar. Les restes arqueològiques localitzades corresponen a làmines de sílex de secció triangular i trapezoïdal, esclats de sílex, alguns dels quals amb retoc, nuclis i fragments de pedres indeterminades.

Durant la revisió de la Carta Arqueològica l'any 2004 va permetre certificar la presència de restes materials en superfície, concretament restes lítiques (fragments de sílex) molt disperses pels bancals aterrats on es situa el jaciment.

En la present prospecció no s'han localitzat cap tipus de resta arqueològica en superfície.

3.1.3. El patrimoni arquitectònic.

Es relaciona a continuació el catàleg de Patrimoni Arquitectònic (P.A.) existents pels entorns de l'àrea afectada per la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Sector 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió).**

No es localitza cap element amb aquesta protecció catalogat a les immediacions de l'àrea afectada per la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Sector 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió).**

3. 2. Prospecció arqueològica preventiva.

3.2.1. Mètode emprat en el treball de camp

Entre els dies 14 i 15 de març, s'ha dut a terme una **Prospecció Arqueològica Superficial** a l'àrea afectada per les obres derivades de la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Sector 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió).**

Aquesta prospecció anava encaminada a localitzar noves restes de materials arqueològics en superfície i diferents elements patrimonials, amb l'objectiu de poder fer una valoració sobre la possible afectació del projecte sobre els mateixos. (Veure documentació gràfica)

La prospecció superficial s'ha dut a terme a càrrec de l'arqueòloga Anna Camats, seguint el procediment establert pel Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

S'ha procedit ha prospectar les zones afectades pel nou projecte i el seu entorn immediat. Amb aquesta finalitat es van establir quatre àrees de prospecció (A.P.), en funció de la seva localització geogràfica. Alhora, aquestes s'han subdividit en àrees més reduïdes segons els elements patrimonials localitzats en cadascuna (Veure documentació gràfica).

Per dur a terme la prospecció, s'ha inspeccionat sobre el terreny les zones que s'havien establert amb anterioritat fins recórrer tota la superfície a estudiar. Si en una àrea de prospecció es constata la presència de materials arqueològics susceptibles d'indicar l'existència d'algun jaciment, es determinava el camp o la zona on s'havia documentat el material com a Zona d'Expectativa Arqueològica (**Z.E.A.**).

Durant aquestes tasques de prospecció no s'ha delimitat cap **Z.E.A.**

Les edificacions, béns immobles i elements patrimonials localitzats durant la prospecció, que no es troben catalogats a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya i/o als diferents catàlegs municipals però que tenen certa rellevància històrica i/o arquitectònica, s'han identificat amb les sigles **ED.**. Així, ha estat possible definir **4 ED.**, de característiques singulars, que podrien quedar afectades per la construcció de les canonades de reg.

3.2.2 Resultats de la Prospecció Superficial.

ÀREES DE PROSPECCIÓ (A.P.)

ÀREA DE PROSPECCIÓ 1 (A.P. 1). Àrea que abasta el traçat del canal a la zona formada per la partida de *Plas*, a l'oest de la Vall del Comellar. Es troba a la meitat oest de la zona prospectada. (Veure documentació gràfica). S'han revisat els camps adjacents a la zona per on discorre el traçat de les canonades de reg. (Fotos 1, 2, 3, 4)

En aquesta Àrea de Prospecció es documenten les edificacions no catalogades ED. 1, ED. 2 i ED. 4.

ÀREA DE PROSPECCIÓ 2 (A.P. 2) Àrea que s'estén al llarg de la partida de *Los Plans*, a l'est de la Vall del Comellar. Es troba a la meitat est de la zona prospectada. (Veure documentació gràfica). S'han revisat els camps adjacents a la zona per on discorre el traçat de les canonades de reg. (Fotos 5, 6, 7, 8)

En aquesta Àrea de Prospecció es documenta el jaciment arqueològic del Pla de la Manxa II (JA.1) i l'edificació no catalogada ED. 3.

La prospecció arqueològica ha permès localitzar, documentar i situar topogràficament els següents elements:

EDIFICIS RELLE VANTS NO CATALOGATS (ED.)

ED. 1: Es localitza a l'A.P. 1.2 X: 326767'65 Y: 4591866'86

Edificació anomenada Corral del Sord. Es tracta d'una cabana de planta rectangular, de 18 metres de llarg i 9'5 metres d'amplada, construïda amb pedres de mida mitjana, de factura irregular. Conserva la teulada d'una sola vessant, i es troba en bon estat de conservació. Adossada a la cabana hi ha un recinte tancat amb murs de pedra, descobert, de 18 metres de llargada i 10'5 metres d'amplada. (Veure documentació gràfica) (Foto 10)

ED. 2: Es localitza a l'A.P. 1.2 X: 326285'85 Y: 4591966'48

Cabana de factura moderna, de 5 metres de llargada i 3'7 metres d'amplada, el parament de la qual és fet amb pedres de mida petita i mitjana, de factura irregular, algunes de les quals estan lligades amb formigó. La teulada és d'una sola vessant, amb coberta de teula àrab, i la porta que tanca la cabana, situada en un dels laterals, és metàl·lica. (Veure documentació gràfica) (Foto 11)

ED. 3: Es localitza a l'A.P. 2.1 X: 328162'47 Y: 4591361'97

Cabana de volta, de 5'3 metres de llargada i 3 metres d'amplada, construïda amb pedra de mida mitjana i gran, de factura irregular i lligada amb terra. La façana presenta dues obertures, la porta d'entrada i una petita finestra al costat d'aquesta. (Veure documentació gràfica) (Foto 12)

ED. 4: Es localitza a l'A.P. 1.1 X: 325723'93 Y: 4592094'01

Cabana de volta, de 8 metres de llargada i 5'3 metres d'amplada, construïda amb pedra de mida mitjana i gran, de factura irregular i lligada amb terra. La porta està flanquejada per pedres ben escairades, a mode de llinda. Vora la cabana hi ha una cisterna, l'accés a la qual es troba cobert per una petita construcció de pedra, per tal de protegir-la. Tant la cabana com el dipòsit presenten molt bon estat de conservació. (Veure documentació gràfica) (Fotos 13, 14)

4. Afectació i mesures correctores sobre el patrimoni cultural.

Tots aquests elements del Patrimoni Arqueològic i Arquitectònic s'han classificat en funció del grau de protecció de l'element patrimonial (BCIN/ J.A. / P. A.) segons la Llei (9/1993, Llei del Patrimoni Cultural Català). Per tant cada un d'ells presenta un Nivell de Sensibilitat d'acord amb aquesta protecció. La divisió és la següent:

- Aquells elements del **Patrimoni Arqueològic i Arquitectònic que estan declarats BCIN** (Bé Cultural d'Interès Nacional, segons la Llei 9/1993, Llei del Patrimoni Cultural Català). Els elements patrimonials amb aquesta catalogació reben la més alta protecció, segons la citada legislació.

Els seu Nivell de Sensibilitat és **Molt Alt** i, conseqüentment, es produiria una pèrdua permanent d'aquest patrimoni, sense cap possible recuperació, ni amb l'aplicació de mesures protectores o correctores.

Amb aquesta catalogació no es documenta cap element a les proximitats de l'àrea afectada per la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Pisos A i B (Bassa i Impulsió)**.

- Aquells elements del **Patrimoni Arqueològic** que estan catalogats i per tant protegits segons la Llei 9/1993, Llei del Patrimoni Cultural Català. Degut a aquest grau de protecció, cada un d'aquests elements té un Nivell de Sensibilitat **Alt** i el seu entorn més immediat un nivell de Sensibilitat **Moderat**. És per això que s'haurien d'aplicar mesures correctores o protectores severes.

Amb aquesta catalogació es documenten els següents element a les proximitats de l'àrea afectada per la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Sector 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió)**.

- ✓ J.A. 1: Pla de la Manxa II

Degut a la proximitat del traçat del canal, s'han de tenir en compte les següents **mesures correctores per aquest jaciment**:

- ✓ Evitar qualsevol afectació directa sobre el jaciment.

- ✓ En cas que l'afectació no pugui ser evitada i tenint en compte el tipus de jaciment que és, efectuar un **control arqueològic durant els moviments de terres que els afectin** en tots els seus aspectes (desbrossament, excavacions, obertures de camins d'accés a l'obra, etc.). D'aquesta manera es determinarà la presència o no de restes arqueològiques al subsòl, així com la seva potència estratigràfica, tipologia i grau de conservació

- Aquells **elements del Patrimoni Arquitectònic** que estan catalogats i per tant protegits segons la Llei 9/1993, Llei del Patrimoni Cultural Català. Degut a aquest grau de protecció, cada un d'aquests elements té un Nivell de Sensibilitat **Alt**. És per això que hauran d'aplicar-se mesures correctores o protectores severes.

Amb aquesta catalogació no es documenta cap element a les proximitats de l'àrea afectada per la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Pisos A i B (Bassa i Impulsió)**.

- Aquells elements patrimonials (Zones d'Expectativa Arqueològica / Edificacions no catalogades) documentats com a conseqüència de la prospecció arqueològica preventiva (segons el procediment establert pel Decret 78/2002, del 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic).

Zones d'expectativa arqueològica (Z.E.A.)

No s'ha documentat cap Z.E.A. a les proximitats de l'àrea afectada per la **Xarxa de Distribució de regadiu del sistema Segarra Garrigues. Sector 9.1. Pisos A i B (Bassa i Impulsió)**.

Edificis rellevants no catalogats (ED.)

- ED. 1. Corral del Sord
- ED. 2. Cabana de factura moderna
- ED. 3. Cabana de volta

ED. 4. Cabana de volta i cisterna.

De les edificacions catalogades la més pròxima al traçat és l'ED. 4. La resta, en principi, no resulten afectades pel pas del traçat de la xarxa de distribució.

En cas que algun dels edificis resultés afectat s'haurien de seguir les següents mesures correctores.

Mesures Correctores:

✓ Realització **d'un estudi estudi històric-documental, gràfic i planimètric** que permeti determinar les característiques de cada element.

Tanmateix, també cal tenir present que aquest estudi sobre l'Impacte Patrimonial ha estat realitzat a partir solament de dades arqueològiques i arquitectòniques conegudes i també d'una prospecció arqueològica a nivell superficial. El descobriment de nous jaciments arqueològics i paleontològics només es pot realitzar a partir de l'estudi concret del subsòl, no coneixent mai *a priori* el que resta amagat en ell i per tant no hem de descartar l'aparició de noves restes durant la realització de les obres.

5. Documentació gràfica.

5.1. Fotografies de les àrees de prospecció (A.P.)

Foto 1. AP 1. Vista de l'extrem est de la impulsió prospectada, des del N

Foto 2. AP 1. Traçat per on discorrerà el canal vist des de l'Oest.

Foto 3. AP 1. Traçat per on discorrerà el canal vist des del Sud-Est.

Foto 4. AP 1. Traçat per on discorrerà el canal vist des de l'Oest.

Foto 5. AP 2. Traçat per on discorrerà el canal vist des del est.Nord-Oest.

Foto 7. AP 2. Traçat per on discorrerà el canal vist des de l'Est

Foto 6. AP 2. Traçat per on discorrerà el canal vist des de l'Oest.

Foto 8. AP 2. Àrea on s'ubicarà la bassa a l'extrem oest de l'àrea prospectada, vista des del S.

5.2. Fotografies dels elements catalogats (P.A.).

Foto 9. JA 1: Pla de la Manxa II. Des de l'Est.

5.3. Fotografies de les edificacions no catalogades (ED.).

Foto 10 . ED 1. Corral del Sord

Foto 11. ED 2. Cabana de planta rectangular

Foto 12. ED 3. Cabana de volta.

Foto 14. Cisterna situada al costat de l'ED. 4.

Foto 13. ED. 4. Cabana de volta

6. Bibliografia.

Carta Arqueològica de la comarca de les Garrigues: L'Albi i Vinaixa. Documentació del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya. Generalitat de Catalunya.

Inventari del Patrimoni Arquitectònic la comarca de les Garrigues: L'Albi i Vinaixa. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Generalitat de Catalunya.

DD.AA (1988), *Gran Geografia comarcal de Catalunya.* Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

DD.AA (1990), *Catàleg de Monuments i Conjunts Històrico-Artístics de Catalunya,* Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura.

DD.AA. (1992), *Gran Enciclopèdia Catalana. Catalunya Romànica,* comarca de les Garrigues. Barcelona.

7. Netgrafia.

<http://www.ccgarrigues.com/>

<http://vinaixa.ddl.net/>

<http://albi.ddl.net/>

Annex 1: Documentació cartogràfica/planimètrica.
